

Asia: VN/32318/2023

Kansallinen mineraalistrategia

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Luonnos kansalliseksi mineraalistrategiaksi on erittäin ajankohtainen ja tärkeä työ monitahoisten globaalien kehityskulkujen yhtälössä: energia- ja digimurrokset etenevät nopeasti raaka-ainetarpeineen samalla, kun geopoliittiset jännitteet ovat kriisiytyneet. Mineraaleja käytetään useilla eri teollisuudenaloilla elektroniikasta autoteollisuuteen ja uusiutuvaan energiaan sekä lannoitteisiin. Teollisuuden käyttämien raaka-aineiden toimitusketjut ovat globaaleja, ja toiminta on altista toimintaketjuissa tapahtuville häiriöille. Joidenkin raaka-aineiden osalta EU ja Suomi ovat olleet riippuvaisia yksittäisistä toimittajista unionin ulkopuolelta.

Kansallinen mineraalistrategian luonnos on kattava esitys kotimaisesta mineraaliklusterista sekä sen toimintaympäristöistä ja kehityshaasteista. Strategian visio on kokonaisvaltainen, ja se on jäsenretty edelleen uskottavasti strategiseksi tavoitteiksi sekä niitä edistäviksi toimenpiteiksi. Vision mukaan ”Suomi on mineraalien kestävä ja vastuullisen hyödyntämisen globaali edelläkävijä, kumppani ja kehittäjä. Mineraaliklusteri kasvattaa arvonnisää resurssitehokkaasti turvaten strategisesti tärkeiden mineraalien saatavuuden”. Kuudeksi strategiseksi tavoitteeksi on edelleen kirjattu ”Mineraalisektorista kasvua ja arvonnisää; Vastuullisesti kaikilla kestävyden alueilla; Osaaminen ja TKI-toiminta menestyksen lähteenä; Suomi – kokoaan suurempi toimija ja kumppani; Raaka-aineasetuksen tehokas toimeenpano; Teollisuudelle vahva raaka-ainehuolto”

Maakuntien liitot on strategialuonnoksessa tunnistettu toteuttavina tahoina seitsemässä strategian toimenpiteistä muiden toimijoiden ohella. Liittoja ei kuitenkaan ole nimetty päävastuullisiksi toteuttaviksi tahoiksi yhdessäkään toimenpiteistä. Työ- ja elinkeinoministeriön koordinoimassa työryhmässä on ollut maakuntien liittojen yhteistyöelimen edustus. Strategiset tavoitteet ja niihin kytkeytyvät toimenpiteet, joiden toteuttajiksi myös maakuntien liitot on nimetty, ovat seuraavat:

Osaaminen ja TKI-toiminta menestyksen lähteenä (6.3), jonka toimenpiteinä:

- Perustetaan mineraalisektorin tutkijakoulu
- Kehitetään uusia ratkaisuja mineraalisektorin arvoketjuissa
- Tehdään mineraalisektorin osaamistarpeiden kartoitus

Suomi - kokoaan suurempi toimija ja kumppani (6.4), jonka toimenpiteinä:

- Edistetään vientiä ja suomalaisten toimijoiden integroitumista kansainvälisiin hankkeisiin
- Vaikutetaan kansainvälisillä foorumeilla ja edistetään kumppanuuksien syntymistä

Teollisuudelle vahva raaka-ainehuolto (6.6), jonka toimenpiteinä:

- Käännetään liikenneyhteydet ja logistiikkaratkaisut riskeistä vahvuudeksi
- Arvioidaan raaka-aineiden saatavuuteen ja varastointiin liittyviä tarpeita ja mahdollisuuksia yritysten toiminnan jatkuvuuden näkökulmasta

Kyseiset maakuntien liitoille tunnistetut toimenpiteet ovat linjassa myös Varsinais-Suomen maakuntaohjelman sekä sitä täsmentävien linjausten, kuten TKI-tiekartan kanssa. Maakuntaohjelmaa ja maakuntakaavaa ryhdytään uudistamaan parhaillaan, ja vihreän siirtymän hankkeet raaka-aine- ja logistisine tarpeineen sekä kestävyysnäkökulmineen ovat myös vahvoja työstettäviä aiheita näissä prosesseissa.

Maakuntien liitot voivat työssään edistää ainakin välillisesti myös muita kansallisen mineraalistrategian toimenpiteitä, vaikkei liittoja olekaan toteuttavina tahoina kirjattu. Esimerkiksi toimenpide ”Lisätään ajantasaista tilannekuvaa yritysten mineraalisten raaka-aineiden tarpeista ja vahvistetaan varautumista toimitusketjujen häiriöihin” voisi viitata myös Varsinais-Suomen liiton vahvaan osaamiseen tietojen hallinnassa.

Mineraalien arvoketjujen kestävyys, vastuullisuus ja kiertotalouden kehittäminen on nostettu luonnoksessa esille yhtenä tavoitekokonaisuutena ja viittauksina muissakin luvuissa. Teemojen käsittelyssä on tunnistettu realistisesti myös alan ympäristöhaasteet etenkin vesien hallinnan ja kaivuujätteiden osalta, mutta myös maankäytön muiden arvojen yhteen sovittamisessa. Mineraaliklusterista varsinkin kaivosalan ympäristövaikutuksia säädellään lainsäädännöllä ja luvitusprosesseissa. Kaivosalalla on myös useampia standardipohjaisia ympäristöjärjestelmiä. Kiertotalouden kannalta luonnoksessa kuvataan myös merkittävää innovaatio- ja liiketoimintapotentiaalia kierrätysteknologioiden kehittämisessä sivu- ja jätevirtojen hyödyntämisessä.

Mäkynen Heli
Varsinais-Suomen liitto